

M. Saim UYSAL

Bitcoin'de balon oluşuyor mu?

1.12.2017

LehmannBrothers'ın iflas etmesinden kısa bir süre sonra finans piyasasında, gücü merkezi bir kuruma (Merkez Bankası gibi) dayanmayan dijital paralardan söz edilmeye başlandı. Bu ortamda "Kripto Paralar" gündeme geldi. Bu paralar; sanal ortamda, belli şifre yöntemleriyle işlem yapılması ve komisyon v.s. gibi maliyetlerin olmaması ve kayıtların gizli olması nedeniyle yaygın kullanım alanı buldu. Bunların başlıcaları Bitcoin, Ethereum, Monero gibi, bine yakın çeşitleri var.

Arkalarında kâğıt parada devlet gibi, değerli madenlerde ise fiziki değeri gibi bir değerleri yok. En çok işlem gören bitcoinde merkez olmaması, hacklenmesinin zorluğu güvenilirliğini sağlıyor. Bir yıl önce 727 dolar olan bir bitcoin bu yazının yazıldığı anda 11.162 doları aşmıştı.

Kurucusu ve sistemi tam olarak bilinmeyen bitcoinlerin arz miktarı 21 milyon ile sınırlı. Yeni bitcoinlerin dolaşıma girebilmesi için 16 haneli şifreyi çözmek gerekiyor. Bu işleme "madenleştirme" deniyor. Bu zorluğa girmek istemeyenler internet ortamında çeşitli sitelerden alıp satabiliyorlar.

Gizliliği nedeniyle kara para aklamada ve suç konusu işlemlerde kullanılabilirdiği söyleniyor.

Küresel Merkez Bankalarının Dijital Paralara ve bu arada Bitcoin'e ilişkin görüşleri:

Fed: Kripto paralarla ilgili değerlendirmelerinin devam ettiği açıklandı. Başkan adayı Powell, Merkez bankalarının oluşturacağı kripto paralarda en büyük sorunun gizlilik olduğunu bildirdi.

Ecb: Avrupa Merkez Bankası, bitcoin gibi sanal paraların değerinin çok oynak olduğunu ve "vergi kaçırma" ve "suç" gibi risklerin bulunduğunu belirtti.

Çin: Bitcoin ve diğer dijital paraları yasakladı. Merkez Bankası kontrolünün gerekli olduğu açıklandı.

Rusya: İster fiziksel ister dijital tüm özel paralara karşı olduklarını açıkladı.

Almanya: Sanal paralar spekülatif oyuncaklar olarak değerlendirildi. Para politikalarından istenilen sonuçların engellenebileceği nedeniyle olumsuz görüş bildirdi.

Japonya (Boj): Kendilerinin dijital para ihraç etme düşüncelerinin olmadığını fakat bu konuda daha çok bilgi sahibi olunması gerektiğini ifade ediyor.

Bitcoin'lerdeki Balon Uyarısı

Sanal paraların toplam değeri bugün itibariyle 320 Milyar doları aşmış durumda.

Bitcoin'in sadece bir yıllık değer artışı on beş, iki yıllık değer artışı ise yirmi beş kattan fazla. Son yıllarda ki hızlı yükselişin nedeni ise bu sanal para ile ödeme yapma dışında diğer bireylerin muhtemel değer artışlarından yararlanmak için yatırım amaçlı talepleri ve gizlilik ile internet ortamında zincirleme işleminin daha güvenli olduğu algısının kuvvetlenmesi.

Ayrıca GoldmanSachs'ın bitcoin'i yatırım araçları arasına alacağını açıklaması ile Chicago Vadeli İşlem Borsasının dijital paraları vadeli işleme açacağını duyurması da yükselişi hızlandırmış oldu.

Bitcoin'in gelecekteki muhtemel değerleri konusunda iki ayrı görüş var. 40.000 dolarlara doğru gideceği kanaatinde olan uzmanlar olduğu gibi çöküş ihtimalinin %80'in üzerinde olduğu görüşünde olanlar da var. FED başkan adayı Powell bir soruya verdiği yanıtta henüz dijital paraların genel sistem içinde yüzdesinin küçüklüğünden bahisle bir müdahalede bulunmadıklarını söylüyor.

Balon oluşumu ile yapılan araştırmalarda gözlenen bir tespiti burada hatırlamakta yarar var. Bir varlık fiyatında iki yıllık sürede %150'yi aşan bir yükseliş söz konusuysa bunu takip eden iki yıl içinde çöküş ihtimali %80'e yükseliyor. Fiyat artış oranı ne kadar sertse çöküş ihtimali o kadar kesinleşiyor. Bitcoin'in son iki yıl içinde %2500 lük fiyat artışını dikkate alacak olursak, çöküş olasılığının ne kadar kesin olacağını görmüş oluruz. Bitcoin hakkında olumlu düşünenler, bitcoinin temellerinin benzersiz olduğunu ve bu tespitin burada söz konusu olmayacağını iddia ediyorlar. Ancak, bundan önceki her balonda "tarihi benzersizlik" iddialarının yapılmış olduğunu da hatırimızdan çıkarmamalıyız.

Son olarak "Bitcoin" konusunda kendi mevzuatımızdaki (kambiyo, vergi, ödeme sistemleri, sermaye piyasaları ve Masak gibi) düzenlemelerimizi gecikmeden yapmakta yarar olduğunu belirtmeliyiz. Her konuda olduğu gibi bu konuda da proaktif olmak muhtemel mağduriyet ve sakıncaları (özellikle vergi kaçağı ve suç konusu fiiller ile kara para aklaması gibi) ortadan kaldıracaktır.

Etiketler : saim, uysal, bitcoin

Her türlü hakkı saklıdır.